

Indult BETSBÖL Szombaton 7. April. 1787.

Ekklesiái Történetek.

Udgy Olasz Országi különös Jóakaronknak mester-
 séges szorgalmatoisága tselekedte, hogy ama
 Romából kerezttül való izemekkel nézett *Pistojai* 'Si-
 nodusnak végezéseit; mellyek még mind eddigis bi-
 zonyos Udvaroknak kedvekért nyomtatás alá nem
 mentenek, a' mi E. Olvasóinkal közölhettyük; mel-
 lyeknek rövid értelmek következendö: 1) Azon Ne-
 vezetes törvények, mellyeket a' *Löveni* Univerfitás
 XI-dik *Innocentzius* Pápa ellen tett vala, fel vétet-
 nek. 2) A' Francia Papi-rendnek nevezetesebb tör-
 vényei bévéternek, 3) Nem kulömben azon 12.
 tzikkelyek, mellyek Kárdinál *Noailles* által XIII-
 dik *Benedek* Pápa eleibe tétettének vala, bévétettet-
 nek. 4) Azok a' nevezetes Szentírásbéli igék, mel-
 lyek

lyek a' *Bulla Unigenitusra* tartoznak, a' *Támburini* fundamentomos okai fzerént megmagyarázva és határozva kiadatnak. 5) Meg-határozott, hogy minden házasságbéli akadályok, vagy engedelmekek különösen a' Monárkhát, és nem az Ekklesiát illetik. A' *Tridentinumi* Papi-tanáts (Concilium) azon átkozódó törvényeinek, mellyek ezen végezés ellen lenni láttatnak; azt a' magyarázatot adták, mellyet adott volt *Támburini* a' maga Isteni tudományról írt Könyvében, hogy t. i. ezen hatalommal az Ekklesia csak a' Monárkhának megedgyezésével élhet. 6) Ezen végezésből folyó következés fzerént, a' *Sinodus* edgy instántziát adottbé a' Nagy Hertzegnek, hogy a' vérfzerént való atyafiak között eddig volt házassági akadályt a' 4-dik izig végképpen törölje el; és a' Papi atyafiság, melly a' keresztségből és a' bérnalásból származik, egészen töröltessekel. 7) Ugyan ezen instántziában kéretik a' Hertzeg, hogy nem csak minden innepeket (kivéven Vásárnapot) törölne el, hanem még azt a' kötelefségeketis, mellyfzerént ezeken eddig mindenek Misét halgatni elmúlhatatlanul köteleztettek; és az esztendőn által esni szokott böjti napok (a' Kántorokat kivéven) engedtessekel, és ezekből némellyek Adventre tétessekel által. A' 40 napi böjtbenis légyen bizonyos változás. Minden Szerzetes Férjfiúi és Leányi Klastromok töröltessekel-el, és a' Városon kívül építendő 2 Klastromokba szorítiasanak; mellyek közül az edgyikben a' Férjfiúi, a' másokban a' Leányi szerzetesek az ő Puspökjeik által eleikbe szabott régülák fzerént éljenek. 8) Hofzfazan (mint a' *Sinodusban* szokott lenni) meghányták vetették, hogy valjon a' Míse a' nép nyelven, ét a' lassú könyörgés, fel-fzóval légyen-é? Nem különben ezen kérdésenis:

valyon a' házofok elválasztathassanak - é ? minden meghatározás nélkül hozzfazon tanátskoztanak. 9) Minden házi Kápolnák, légyenek azok kívül, vagy benn a' Városban; akár békerítették, akár kerítés nélkül valók, eltöröltettek; kivéven azokat, melyek falúkon szükségeseknek ítéltetnek. 10) Edgy Templomnak se légyen több edgy oltáránál, és ez is minden képek és más ékekségek nélkül való légyen; a' Szenteknek tsontjai az oltár alatt tartassanak, és az Oltáron edgyedül tsak a' feszület légyen. 11) A' Püspök más Misés könyvet, Bréviárumot és Rituálét tsináljon. 12) Edgy Mises többé pénzért ne olvastassék. A' testált pénzért tett Misék szünnyenek meg, és minden holnapban tsak edgy énekes Mise szolgáltsék a' hóltak lelkéért. 13) Azon 57 púntumok, mellyeket a' nagy Hertzeg minden Birodalma alatt lévő Püspökjeivel közölt, bevétettetek. (Ezekkel miis rövid nap szolgálunk.) 14) Keményen meghatározott, hogy a' szent Olaj, vagy az utólsó-kenet a' betegeknek az áldozat előtt adassék. 15) A' (Rokét) tzombig érő felső ing, a' viola színű (Motzét) vál-rúha, mellyel eddig tsak a' Káptalanbéli Papok éltek, a' bőv-reverenda, és a' Kalap végén függő ékekség minden Plébánusoknak meg-engedtetik. 16) Minden drága készületek, arany és ezüst ékekségek a' Templomból kitiltattak. 17) Minden *ipso facto* nevezett Papi hivataltól való felfüggesztések (excommunicatio) eltöröltettek, a' más Pápai meuköknek pedig, hogy azok ne ártassanak, meukö-fogót készíttének. 18) Minden eddig volt bűn botsátások eltöröltettek, ezeket a' gyontató Atyákra bízván, hogy meg-botsássák. 19) El-végeztetett, hogy valamint a' Püspököket a' Lelkiekben, úgy a' Fejedelmeket a' Világiakban

és más elegendő dolgokban tellyes hatalom illeti; ebből következik, hogy a' Püspököknek tellyes hatalomok vagyon a' tzerémoniaknak változtatásokban, és minden más Ekklesiái dolgokban, Román kivüli.

20) Utóljára ezen ('Sinodus) Papi-Tanáts kulomb kulomb féle rendelést tett; mellyek a' közönséges Isteni tiszteletre, a' Sákramentomok kiszólgáltatására, a' Plébániáknak meghatározására és az újjonon állítandó Plébániákra tartoznak. — Ezen Papi Tanátsban, melly minden fzerzetefek fejein kivül, mint edgy 200 Plébánusfokból állott, következő rendtartás tartatott: alig végeztenekeel edgy punktumot, midön mindennek alája kellett írni a' maga nevét. Ha valamellyik valamelly dologban ellenkezett, a' maga ellenkezésének okait írásban békelletik vala a' Tanátsnak adni; ha ezek fontosok vóltanak, másnap az egélsz Tanátsnak eleibe tétettek; ha pedig sótalannok vóltanak, minden tzeremonia nélkül félre tétettek. Edgy Plébánusnak a' lelkiismerete semmit sem akar vala helyben hagyni; kit a' 'Sinodus bizonyos tudos Plébánus Urak által megexamináltatván, hát az Oxoniumi Akadémiában tanúlt, és tsupa luddal teli a' Kapitólium vára, mellyért tsak edgy szörszál tartá meg hívatáljában. Ezen 'Sinodusnak főbb és nevezetesebb tagjai vóltanak: Páviai *Támbúrini Úr*, Genuai *Pálmieri*, Florentziai *Fantini*, Pifai *Paltieri*, a' Mántuai Püspök *Auditora Monti*, és bizonyos tagok, kik a' Pistoiai Lelki Páfztorok között választattak vala. Ezen végezésnek tsak 2 Plébánusok, és 2 Káptalanbéli Papok nem írták alá magokat. Az első Tanátsban mint edgy 12 írták alá neveket. A' nagy Hertzegnek tellyes igyekezete az, hogy már most edgy Országos Papi tanáts gyűljön öszve, és ezen gyűlésnek *Pistoja* választatott helyéül. Két

esztendők alatt más 'Sinodus tartatik Pistojában, hól a' Kathólikusok, és az Ultrájektumi Ekklesia edgyezetni fognak; melly ellen a' Római Udvar máris bizonyos lépéseket tett. — Isten tudja, mi lesz a' vége. Mi a' Pistojai gyűlés punktumainak nevünket alája nem írtuk — úgy adjuk a' hírt, a' mint vettük.

Elegyes Tudósítások.

Halgatnak a' Hírek, minden nagyobb dolgok süketek és némák; a' pennán ülő újság-vadászók az írás közben ottan ottan homlokokat vakarják, és a' mindeneket böltsen elrejtett Európai Fejedelmek titkos Kamaráira neheztelnek; azonban némellykor kitetfzik a' Matska körme a' 'sákból, a' mint ezen Munkátsi levél bizonyítja: — „Itt nálunkis rettenetes fok liszttel megrakatott szekerek mennek keresztül Galitziába, és az egész városban alig van már üres hely, mellyet az edgymás tetejében rakott lisztes hordók el nem foglaltanak volna. Azt mondják, hogy Galitziában a' kenyér hibázna; de azon Politikusok kik magokkal örökké legkisebb dolgotis megmutató üveget hordoznak, és szüntelen elrejtett dolgokat nyomoznak-fel, nem akarják hinni. Edgy valaki Striéből Gallitziából azt írja, hogy ott, és más városokbanis már annyi élés vagyon, hogy alig találják helyet, a' hová le-rakják; azonban valamint az hitelselett való, hogy ez a' fok liszt Galitziára tartozzék, szinte úgy nem híhető, hogy ezen hordók mind liszttel vólnának teli; mert a' kik némely hordóknak végét emelítik, azt beszélik, hogy olly nehéz, mint ha tüzi porral vólna megtöltve. Kemény parantsolatis vagyon azonban, hogy a' hordók körül senki se dohányozzék, nehogy a' liszt

a' liszt megromoljon. Eperjes körül is edgy ilyen lisztes hordóról lepattanván az abróns, így kiált fel az azt vivő paraszt: nézd sógor be megfekedett ez a' liszt: tobben mennek oda, 's mond edgy más paraszt; ebből nem fok kenyeret sűtnek Galitziában, és én nem szeretnék ott lenni, hól a' vendégeket ebből fogják taraktálni. — Hogy ezen szük földön Galitziában kevessebb kenyér evő legyen, a' Bétsiek 4000 Lengyel Reklutákat várnak. — mind ezekután is virágzik a' tsendes békeség. — A' F. Monárkha a' Moguntziában lévő Ifjú Stádián Grófot Svétziai Követnek tenni méltóztatta. — Az egész Auszriai örökös Birodalomban a' Keresztényi türedelemnek tisztetségére és örök emlékezetére edgy innep fog választatni; melly, mint némelleyek mondják, József napja lesz, és az egész esztendőben ez is az arra legalkalmatofabb nap. — A' Penitentziális innepeken a' Protestánsok még meg nem edgyeztek. Edgynehány Superintendensek edgyet, némelleyek négyet, a' többiek pedig edgyet se akarnak. — Hogy az A. Belgium Kaputzinufok *Generális Visitátora* tisztetségétől megfosztatott; edgy falusi Klastromba záratott, és minden Papi hivatalra alkalmatlannak mondatott: az az oka, hogy az ifjú Kaputzinufoknak a' Löveni Semináriumba jární és ott tanulni (ezt tartván; *Littera occidit, Spiritus vivificat*) meg nem engedte. — Némelley közönséges Levelekből olvasuk, hogy a' Római Pápa meghólt legyen, de ez annál nem igazabb, mennél bizonyofabb, hogy a' Florentziai Újságíró, a' Római híreknek kimeríthetetlen kútfeje, még erről semmit sem írt; azonban. — Mártziusnak 6-dikán is a' *Pasquinus* nevű Oszlopon Romában ezen rajzolást találták:

„A' Pápa edgy nagy hálóval halász, mellyet huzván magafelé, ki szakad, és 3 Papok Papi-Fejedelmi süvegekkel bűván - ki belölte, ezt kiáltják: *Dispensamus* (a' német úgy írta: *dispensamus*) *a rebus tuis*, A' Pápa usánnok nézvén, azt mondja: *Utinam vos dispensassem a captura mea!* — *Légisfeldnek* már ütött az óra; de még a' fejéhez nyomott ítélet nem tudatik; elég az, hogy a' Felesége tökéletesen meghatározta magában, hogy ha ő Felsége megengedi, hajó-húzniis kész elmenni vele. A' mint mondják, szintén úgy megis érdemli, mint az Ura; mert a' hamísan gyült kerestet még jobban tudta költeni, mint az Ura. — A' Lengyel országi Levelekből olvassuk, hogy itten a' Farkasok annyira megfzaporodtanak légyen, hogy ritka utazónak kegyelmezzenekmeg. A' múlt hónapnak 9-dikén Galitziának Butzetz nevű helységéből *Zaleszik* felé szánkázván edgy Nemes ember szolgálótól, tsak hamar a' puztán 5 farkasok uttyát álják, mellyek között edgyet meglövé, szánnyára tetzi; de szerentsétlenül, mert más megfebesített farkasok ordítani kezdvén, tsak hamar edgy egész fereg farkas álla elé, mellyek e' szánra kötött farkas' vérén utánna nyomozván az utasnak, a' lovak elkapák a' szánat, és a' Nemes ember kiesvén belölte, alig juta edgy edgy falat mindenik farkasnak. Ez a' falúhoz nem mezfize lévén, láрма esik, ki megyen az egész falú; de már tsak széllyel tépett ruháját és némelly tsonjtait találák. —

Debretzen 20. Márt. „Mit nem tselekelznek a' fajtalan *Potifárnék* és álnok *Délilák*? Hozzánk nem mezfize, *Bakonyfzeg* nevű helységben, Gr. *Rédei Farkas Úr* ö Nagyságának igen betűtetes *Rátz* nevű

nevű Tisztartójának hízetlen Felesége, ki a' maga hites férjéhez kötelezett szívetete gyepölőit már régtől fogva edgy Kotsisnak által ajánlotta vala, addig addig szövetkezik férje lovainak, és maga szívetetének Kotsisával, míg arra vészti, hogy hites férjét az uton ölnémeg. Mit szűl ez álnok feltétel? Februáriusnak edgyik napján Váradra indulván a' Tisztartó, midőn jöne visszafelé, a' *Dárius* lova kébzelődéseivel buzgó leketlen kotsis kapja Urának töltött fegyverét 's agyon lövi, sőt ezzel meg nem elégedvén, hogy a' gollyobis' helyét eltakarhassa, széllyel veré fejét; kit halva haza vivén, legelső szavais e' vala: imhól szírentsétlen Uram! a' maga lovaitól agyon rugdostatott. Az afzszony' és a' Kotsis' környűllallásait valamennyire tudók által Feltser hozattatván, észre vészik a' dolgot; rá mára huzzák mind a' kotsist, mind az afzszonyt, kiket a' Kis-Bíró furdalván (noha már az ígélet szírent edgyűtt elakartanak vala szökni) csak hamar edgy másra kiáltanak; mindenik gyilkosnak mondván edgyik a' másikat: Már most fogva űlnek Váradon, hól a' magok érdemek jutalmát várják az igazság Isten Afzszony kezéből.

A' Hel. Valláson lévők Debretzeni Oskolájokban tanító mély tudományú Professor T. T. *Snai Miklós* Urról mind a' közönséges, mind a' különös levelekből azt olvasuk, hogy a' Magyar Országi Protestánfok Históriáját ki dolgozván, az Anglusoktól ezért ezer és edgynehány száz aranyokat nyert jutalmúl, és hogy ezen Munka Angliában világ eleibeis botsáttatnék.